

Fjäder och dun

En fjäder består av samma ämne som hår och naglar, keratin, och är en utväxt från en fågels hud. Det finns olika typer av fjädrar. Konturfjädrar, som handpennor, stjärt-pennor, och täckfjädrar har olika funktion vid flygning och skyddar dessutom fågeln. Dunen, som är yviga och luftiga och sitter på hela kroppen, är starkt värmeisolerande och vattenavvisande. En del fåglar ruggar varje år, andra byter fjädrarna kontinuerligt. Några arter byter så fullständigt att de under en tid tappar flygförmågan, till exempel änder och lommar. Den goda isoleringsförmågan hos dun gör att det används i kläder, täcken och sovsäckar.

👏 Jämför dun med andra fjädrar

I till exempel en gammal dunkudde kan finnas både dun och andra fjädrar.

- Jämför utseendet, titta gärna i lupp.
- Tryck ihop ett dun och släpp sedan. Vad händer?
- Släpp en fjäder och ett dun från en meters höjd. Jämför hur de faller.

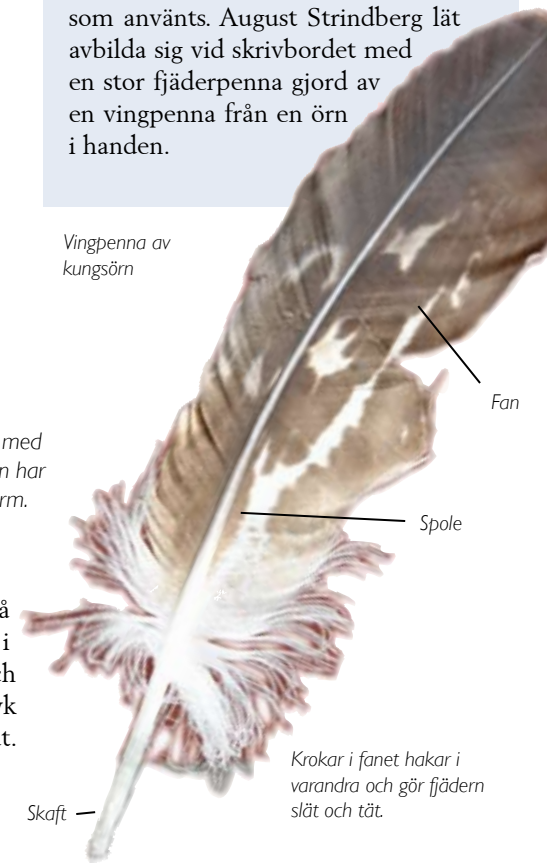
Dunets förgreningar utgår ofta från ett och samma ställe.

En fjäder med spole och fan har en tvådimensionell form.

👏 Gör en fjäderpenna

Nedre delen av fjädern skärs snett av. Gör en längsgående skåra på spetsen, 1 cm lång. För att hålla kvar mer bläck när pennan doppas i färg: klipp till en remsa av OH-plast 2 x 40 mm lång. Böj remsan och placera den inuti spetsen enligt figuren. Doppa pennan i bläck, stryk av baksidan lätt mot bläckhornskanten och skriv till bläcket tar slut. Doppa igen.

Vingpenna av kungsörn

Krokar i fanet hakar i varandra och gör fjädern slät och tät.

◀ Lappugglans fjäderdräkt är ordentligt värmeisolerande och anpassad efter ett kallt klimat.

För att få bort eventuell ohyra kan man frysa i fjädrar man hittar ute, en vecka i frysen.

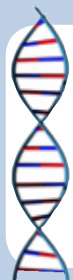
September 2008

	Måndag	Tisdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lördag	Söndag
v. 36	Samuel 1	Justus, Justina 2	Alfhild, Alva 3	Gisela 4	Adela, Heidi 5	Lilian, Lilly 6	Regina, Roy 7
v. 37	Alma, Hulda 8	Amita, Annette 9	Tord, Turid 10	Dagny, Helny 11	Åsa, Åslög 12	Sture 13	Ida 14
v. 38	Sigrid, Siri 15	Dag, Daga 16	Hildegard, Magnhild 17	Orvar 18	Fredrika 19	Elise, Lisa 20	Matteus 21
v. 39	Maurits, Moritz 22 Höstdagiämning 	Tekla, Tea 23	Gerhard, Gert 24	Tryggve 25	Enar, Einar 26	Dagmar, Rigmor 27	Lennart, Leonard 28
v. 40	Mikael, Mikaela 29	Helge 30	1	2	3	4	5

VINJETTBJLD: ÄPPLEN

INFORMATION

Bioteknikveckan 2008 27 – 30 oktober

Bioteknikveckan, en fortbildningsvecka inom bioteknik, med aktiviteter för lärare i hela landet, genomförs i år för femte gången. Denna gång i Umeå!

- Endags laborationskurs för lärare i grundskolan
- Tvådagars laborationskurs för lärare i gymnasium och vuxenutbildning
- Föreläsningar, bioteknikpub

Ta del av en eller flera aktiviteter under veckan!

För mer information och anmälan:

www.bioresurs.uu.se

Ett samarbete mellan Umeå universitet och
Nationellt resurscentrum för biologi och bioteknik

